

Поетесата Нагя Попова

ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯТА НА ПРЕВОДА СА ПО-ИНТЕРЕСНИ ОТ СОБСТВЕНИЯ МОНОСПЕКТАКЪЛ

● Като станем членове на ЕС, застраховането ще се увеличи

- Г-жа Попова, как приехте
медалът „70 години съветски
писатели“?

- Това е един от многото
парадокси на съвременния живот.
Съветски съюз няма, няма и
Съюз на съветските писатели,
но такова отличие съществува.
Присъжда се за принос в популяризирането на руската литература, за превода, които съм
направила в течение на над 30
години. През тази година получих и наградата „Златната Муза“
от руското посолство в България.
Тя се присъжда на хора от различни области в изкуството - не само на писатели, но и на актьори, музиканти, художници - на творци, свързани с руската култура. Когато превеждах поезия, предговори, послесловия, статии и рецензии за руски книги, не съм си и помисляла за възнаграждение.

- Как се справяте с предизвикателството да преведате поезия, след като сте поетеса, а е всеизвестна максимата, че поезия е онова, което се губи при превода?

- Това също е парадокс, който звучи красиво. Наистина има стихове, които наричаме непреводими, дотолкова, доколкото това е една словесна стихия, която стои далеч от нашата традиция и от синтаксиса ни. Въпреки това мисля, че всичко може да се преведе. Специално за превода на поезия има и друга шеговита формулировка, която гласи, че „хубавият превод е като жената, ако е вярна, не е хубава, ако е хубава, не е вярна“. Важното е да постигнеш някакъв баланс между това преводът да бъде верен с оригинала, но са необходими отклонения, които вече да го приспособят към родния ни език и да го направят такъв, че да звучи, сякаш е български. Голяма част от днешните поети смятат, че да превеждаш поезия, е загуба на време и творческа енергия. Но е всеизвестно, че много от нашите големи поети от миналото не са се щадили и са превеждали. Всеки голям автор става част от българската култура, така че, превеждайки, и самият преводач израста, добива умения, по-голяма широта на мисленето и по-голяма прецизност на изказа. Съвсем откровено ще ви призная, че за мен постигнатият

чужд поет и добрия превод често е по-важен и по-стойностен, отколкото да напиша добро стихотворение. Преводът не е занаят и никога не е бил. Това е творческа работа. Налагах си известна самодисциплина, защото трябва да влезеш в кожата и в съзнанието на друг автор. Но пък понякога тези превъплъщения са по-интересни, отколкото собствения моноспектакъл. И собствения театър.

- Може би това е въпрос на скромност?

- Не, не е. Още повече че едва ли винаги човек е настроен на творческа вълна и може да пише. В тези моменти преводът компенсира липсата на импулс по един добър начин.

- А случвало ли ви се е от превода да се роди творческото вдъхновение?

- О, да. Знаете ли, това е може би като разсвирването за музиканта. Преди да изсвириш

ност писателският съюз е един. Някои негови опоненти и недоброжелатели го наричат казионен. Аз бих го нарекла легитимният. Известно е, че това е съюзът, създаден от Иван Вазов през 1913 година.

- Писателите имат нужда от подкрепа...

- Творческият писателски съюз помага на членуващите в него хора да общуват помежду си, подпомага издаването на книги, опознаването им като автори. През последните години, когато връзките между хората се разпаднаха, включително и между хората на изкуството, мисля, че това е едно необходимо обединение на творчески личности.

- Защо само писателският съюз се разпадна, а съюзите на творците от други изкуства запазиха целостта си?

- Малко е трудно да бъдеш артист аматьор или художник

ва в България - а именно, че литературният институт е инкубатор за писатели. Самият факт, че в него се влиза с творчески конкурс, означава, че е задължително да бъдат приети хора с талант, макар и в зародиш. Литературният институт дава много сериозно образование, и то не само литературно. Нашите преподаватели бяха минали през различни житейски и творчески перипетии, а някои дори през сталинските лагери.

- Мислите ли, че има нужда от писателско училище?

- Един човек трябва да е зрял, за да избере литературата за свое поприще и занимание. Иначе нещата са твърде на ръба на родителските амбиции, на детската наивност и липса на самопреценка.

- Трудно ли е да се оценява поезия от друг поет?

- Много е индивидуално. Да си добър поет и добър редактор

Нагя Попова е родена в София. Завършва Литературния институт „Максим Горки“ в Москва. Близко три десетилетия я свързват с Българското национално радио и по-точно - с редакцията „Култура“ на програма „Христо Ботев“. Като радиожурналист през тези години осъществява стотици предавания с културна тематика и разговори с едни от най-изтъкнатите български и чуждестранни литературни творци. Работи още в редакция „Поезия и драматургия“ на изд. „Народна култура“ и в сп. „Панорама“.

Авторка е на стихосбирките „Линия на живота“ (НМ, 1981), „Новолуние“ (БП, 1987), „Къща за събаряне“ (ИК „Христо Ботев“, 1993), „Безславни празници“ (ИК „П. Яворов“, 1996 г.), „Рисунки по памет“ (ИК „З. Стоянов“). Носител е на наградата „Владимир Башев“ (за най-добра дебютна книга) и на националната литературна награда „Изворът на белоногата“ - за цялостно творчество, „Златна муза“ - за принос и високи постижения в превода на руска художествена литература.

Превежда класическа и съвременна руска поезия (М. Цветаева, Владислав Ходасевич, Й. Бродски, Ал. Межиров, А. Вознесенски, Д. Пригов и др.), както и проза, и философия. Член е на Съюза на българските писатели и Съюза на преводачите в България.

Главен редактор на в. „Словото днес“ - издание на СБП.

С български писатели пред паметник на Пушкин

сложно музикално произведение, ти трябва да просвириш гамите. И затова и превеждането много пъти те настройва на една вълна и сякаш отприщва в теб творческата енергия. Случвало ми се е да си взема отпуска, за да преведа стихосбирка. И както превеждам, правя паузи, защото наистина ми хрумват неща, които написвам тогава. Те са били затлачени в съзнанието ми. Това уж вторично творчество при превода ме е стимулирало, подхранвало и съживявало.

- Защо днес има толкова много писателски съюзи?

- Това са по-скоро различни ни естетически кръгове. А всъщ-

лаик. Самата природа на литературното творчество за съжаление дава възможности за изява, самоосъществяване и легитимирание на хора, които са далеч от литературата. Аз твърдя, че много по-лесно е да се имитира литература, особено пък поезия. Защото малко хора, които не са писатели, биха се захванали с писане на драматургия или писане на роман. Хората, които пишат поезия, са повече.

- Вие сте завършили литературния институт „Максим Горки“ в Москва. Смятате ли, че писателският талант се нуждае от обучение?

- Това е клише, което биту-

са две различни неща. Когато харесваш само хора, които приличат на теб, това е в ущърб на характера, на вкуса, на възприятостта. Аз през доста дългата си редакторска практика съм открила и помогнала на поети, които нямат нищо общо с това, което аз пиша. Но те са ме възхищавали с таланта си. Мой приятел беше Георги Рупчев. Нашата различност не само ни е пречила, но ни обогатяваше. Аз мисля, че каквито и да са времената, развитието на стиховете си върви по свои закони. Поетът трябва да има самочувствие и преценка за това, което прави и което е, но прекалената самонадеяност не

е също препоръчителна. Всеки пише, за да бъде прочетен. Изкуството е до голяма степен експозиционизъм. Всяко изкуство трябва да бъде споделено, както любовта.

- Срещате ли разбиране в семейството?

- Нещата са относителни. Струва ми се, че не бива да се търси подкрепа и разбиране в семейството. Когато беше жива Елисавета Багряна, тя разказваше за първия си брак. Свекърва ѝ била много властна жена и когато тя пишела стихове в кухнята и чула стъпките ѝ, скривала стихотворението под мушамата на масата. Удома чак до такива крайности не сме стигали. Но дори и вие имате наблюдение, че в писателските двойки има ревност и конкуренция.

- Има и по-рафинирани начини да ти се въздейства...

- Това е познато от времето на Шекспир. Когато той написва стихове за смуглата дама, целият роднински клан на жена му скача срещу него да му търси сметка. До ден днешен нищо ново под слънцето. Повечето поетеси, които познавам, и онези, които не познавам, защото са живели в друго време, имат не особено благополучна лична съдба. Това е по-скоро правило, отколкото изключение. Но аз и друг път съм цитирала това двустийе на Марина Цветаева: „Ако глас ти е даден, всичко останало ти е отнето“.

- Чувствате ли се застрахована в стиховете си?

- Аз съм доста непрактичен човек в битието си. Никога не съм търсила предварително някакви гаранции. Това е някаква особеност на човешката ми природа.

- Застраховането на живота и имуществото според вас необходима мярка ли е?

- Ние, българите, сме птички божи и живеем ден за ден. Без съмнение това е нещо много важно. При нас и с авторските права нещата стоят горе-долу по същия начин. Не познаваме законите. Не зная дали е резултат от нашето безхаберие или от онези институции, които би трябвало да общуват с българина и да му представят ползите и необходимостта от този вид култура. Що се отнася до застраховките, може би тук нещата не са чак толкова отчайващи. Знаем, че част от моите връстници имаха детски застраховки, които при навършване на пълнолетие им донесоха една добра сума за обучение във висшето училище. По-скоро бедността и това, че повечето хора са натоварени с непосилни сметки, им пречи да се застраховат. Да се надяваме, че като станем членове на ЕС, ще се приближим и в тази посока. Това ще е взаимно полезно и за застрахователите, и за нацията.

Разговаря МАРИЯ МИТЕВА

ЗАСТРАХОВАТЕЛ
прес

ISSN 1310 - 2397

Адрес на редакцията:

София 1421, ул. „Крум Попов“ № 45-47, тел. 865 69 80, тел./факс 963 29 80

e-mail: vzastrahovatel@abv.bg

„Булбанк“ АД, Банков код 62196214. Банкова с/ка № BG24 BFTB 7630 1008 5301 01

Издава
„Застраховател
прес“ ООД

Основател МАКСИМ МАКСИМОВ

Директор ПЕТЪР АНДАСАРОВ

Отговорен редактор СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ e-mail: slavimir@mail.bg

Редактор ИЛЕАНА СТОЯНОВА e-mail: istoyanova@mail.bg

Секретар на редакцията и арт уредник ЗЛАТКА ВЪЛКАНОВА

Дизайн РАЙНА ПАНОВА

Коректори: ГАЛЯ ЛУЦОВА, МАРИЯ БОЗЕВА

Фотоилустрация и разпространение ГЕОРГИ ДЕРМЕНДЖИЕВ

Водещ брой ИЛЕАНА СТОЯНОВА

Редакционен съвет: проф. д-р на ик. н. ХРИСТО ДРАГАНОВ,
доц. д-р НЕНО ПАВЛОВ, ГЕОРГИ АБАДЖИЕВ, ДОБРОМИР
ГУЩЕРОВ, РУМЕН ЯНЧЕВ, ДИМИТЪР ЖЕЛЕВ

Редакционна колегия: АСЯ АКСЕНТИЕВА, АТАНАС
ТАБОВ, ДАНИЕЛА КОНОВА, ВАЛЕРИ АЛЕКСИЕВ, доц.
д-р ДИАНА ИВАНОВА, ЙОРДАН ГЕНЧЕВ, НЕДЯЛКО
ЧАНДЪРОВ, ТЕМЕНУГА НЕНОВА, МАКСИМ
МАКСИМОВ

Комисия за финансов надзор

Председател АПОСТОЛ АПОСТОЛОВ

Управление „Застрахователен надзор“

Ръководещ РАЛИЦА АГАЙН

София 1303, ул. „Шар планина“ № 33,

тел. 02/94 04 999, факс 02/829 43 24

Гаранционен фонд

Председател на УС БОРИСЛАВ МИХАЙЛОВ

София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ №2, ет. 4,

тел.: 02/980 30 49, 980 66 72

Асоциация на българските застрахователи:

Председател ДАНИЕЛА КОНОВА

Зам.-председател ВЕНИСЛАВ ЙОТОВ

Главен секретар ЖЕНИ ПАРПУЛОВА

Председател на Контролния съвет ПЕТЪР АВРАМОВ

София, ул. „Света София“ 7, ет. 6, тел. 980 51 25

Асоциация на застрахователните брокери в България

Председател на УС доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ

Зам.-председател КРАСИМИР ЖЕЧЕВ

Секретар АНЕТА ПЕТРОВА, тел. 846 72 54

Председател на Контролната комисия КОСТАДИН ПЕЕВ

1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж №2).

ТБ „Хеброс“ АД - клон НЦЦП - Сердика, б.к. 80075273,

банкова сметка №1052803714

Фондация „Проф. д-р Велеслав Гаврийски“

Председател доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ

Секретар доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА

1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж № 2)

Предпечатна подготовка „ТОМЕС ГЛТК“ ООД

Печат „ИЛИНДЕН-2000“ ООД, тел. 962 29 48

Редакционен броят е приключен на 21.07.2006 г.

Хонорари се изплащат всеки вторник от 15.30 до 17.30 часа.

За точността и верността на публикуваните материали в специализираните страници на вестника отговорност носят застрахователните дружества, които са ги предоставили.